

The Lithuanian 3 Times Weekly THE LIGHTS

Published under EUCOM Civil Affairs
Division Authorization Number UNDP 296
Responsible Publisher: K. MICKEVICIUS
Responsible Printer: Haas & Cie., Augsburg
Circulation: 4000

Leidėjas — K. MICKEVICIUS, Redaktorai:
V. ZAKARAUSKAS ir J. MIKELIŪNAS
Redakcija ir administracija: (13b) Augsburg-
Hochfeld, Baltic DP Camp.

Štin. sąsk. Bayerische Vereinsbank, Filiale
Augsburg, Nr. 23077

Šio Nr. kaina 55 Pf.

LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

IREINA ANTRADIENIAIS, KETVIRTADIENIAIS IR SEŠTADIENIAIS

48 (243)

AUGSBURGAS, ketvirtadienis, 1949 m. gegužės 12d.

V METAI

Priimta Vakarų Vokietijos konstitucija

VOKIETIJOS VĖLIAVA: JUODA — RAUDONA — AUKŠINĖ BŪSIMOJI SOSTINĖ — FRANKFURTAS AR BONNA? — KOMUNISTAI: KONSTITUCIJOS PRIĖMIMAS — VOKIETIJOS SKALDYMAS

BONNA. Sekmadienio naktį po aštuonių valandų karštų debatų Vokietijai Parlamentarizmo Taryba Bonnoje 53 balsais prieš dvilyką priėmė pagrindinę įstatymą — konstituciją. Už konstituciją balsavo socialdemokratai (SPD), krikščionys demokratai (CDU), laisvieji demokratai (FDP) ir du CSU atstovai. Prieš balsavo komunistai, Centro partija ir 6 CSU atstovai. Tuoj po konstitucijos priėmimo ir už ją balsavusių atstovų pasirašymo konstitucija buvo per specialų pasiuntinį nusiųsta kariniams gubernatoriams. Konstitucija pradės galioti tik tuomet, kai ją ratifikuos du trečdaliai Vakarų Vokietijos valstybių parlamentų. CDU pasiūlymas konstituciją leisti balsuoti tautai didelę balsų daugumą atmetas.

Išspėstas taip pat ir būsimosios federatyvinės Vokietijos respublikos vėliavos klausimas. Parlamentarizmo Taryba priėmė SPD pasiūlymą ir nutarė, jog vėliava turės juodą — raudoną — auksinę spalvą. Tačiau neišspėstas liko dar respublikos sostinės klausimas. Šį klausimą sprendžia savo vedamajame ir Londone „Times“. Jis rašo, jog sostinės klausimas, nors ir nesukels didelių ginčų, tačiau praktiškai jau taip yra, jog šį klausimą svarstys SPD politikai pasisako už Frankfurtą, o CDU už Bonną. Laikraščio nuomone, daugumas vokiečių, kaip ir anksčiau, Berlyną laiko Vokietijos sostine. Iš to išeina, Frankfurtas jiems yra nepriimtinas, nes jis kaip Šventosios Vokietijos Romos imperijos valdovų karūnavimo vieta ir pirmojo tautinio vokiečių parlamento būstinė turi nuolatinumo charakterį, kai tuo tarpu Bonn, būdamas mažas ir nevarbus miestas, labiau tinka būti provizoriai sostine.

Frankfurtas iš praktiškos pusės turi daug privalumų. Visų pirma, jis yra maždaug Vakarų Vokietijos centre, yra susisiekimo mazgas. Taip pat, nors labai su bombarduotas, jis turi daugiau didelių pastatų, negu bet kuris kitas didmiestis. Reikia pridurti,

jog Frankfurte šiuo metu yra ir Vakarų Vokietijos administracinis centras, o taip pat anglų — amerikiečių kontrolinės staigos būstinė. „Times“ mano, jog šie du punktiniai dalykai vėl sustiprina Bonnos kandidatūrą, nes šiam

mieste nematyti nei griuvėsiai, nei amerikiečių karių. Laikraštis savo išvedžiojimus baigia pareikšdamas, jog sostinės klausimas yra grynas vokiečių reikalas ir kariniai gubernatoriai jokį sugestijų šiame klausime nepadarė.

Prieš galutinę balsavimą kiekvienos frakcijos atstovai pareiškė, galutinį žodį. Frakcijų vadai išdėstė, kodėl jie yra už ar prieš konstituciją. Griežčiausiai pasisakė komunistas Max Reimann pareiškdamas, jog pagrindinio įstatymo priėmimas esąs Vokietijos skaldymas. Berlyno atstovų, neturėjusių balsavimo teisės, vardu kalbėjo Jakob Kaiser (CDU), kuris prašė prie 53 teigiamų balsų pridėti ir 5 Berlyno balsų svorį.

Ka duos nauja keturiu konferencija

VIENINGAS VAKARŲ MINISTERIŲ FRONTAS — CHURCHILLIS SKREPTIKAS — ĮSPĖJAMA DĖL PERDĖTŲ VILČIŲ

Londonas. Keturių didžiųjų užs. reik. ministrų gegužės 23 d., kada susirinko Paryžiuje į konferenciją Vokietijos klausimui, gaus konstatuoti, jog nuo paskutiniųjų konferencijų yra atsiradę daug naujų veiksnių. Ir pasaulio politikos pagrindas šios konferencijos metu bus kitoks, negu prieš pusantį metų. Šiandien Vakaruose yra didesnė politinė ir militarinė vienybė, kuri yra radusi savo išraišką Atlanto pakte.

Ligi šiol užs. reik. ministrai veltui yra posėdžiavę tris kartus, kad pasiektų susitarimo dėl Vokietijos taikos sutarties. Politikai tuomet ypač iškildavo skirtumų klausimui dėl Vokietijos rytinių sienų, dėl keturių valstybių priežiūros Vokietijos nuginklavimui

ir dėl Vokietijos centrinės vyriausybės sudarymo ir jos galios. Ekonomiškai nebuvo vieningumo dėl Vokietijos pramonės kontrolinio būdo, dėl jos reparacijų dydžio ir rūšies Rusijai ir dėl valiutos reformos.

Paryžiaus politiniuose sluoksniuose ypač išsamią svarstomas klausimas, kas gi praktiškai išeis iš naujai pradėdamo pasitarimo su rusais. Ypač laikoma svarbiu dalyku, kad Vakarų sąjungininkai visais leimamaisiais klausimais sudarys vieną frontą ir kad jie, dar prieš prasidedant konferencijai, laiką panaudojant susitarti visais svarbiausiais klausimais, noredami, kad eventualūs jų nuomonių skirtumai neišeitų rusams į naudą.

Daug kas tvirtina, jog rusai pasiūlysią sudaryti centrinę Vokietijos vyriausybę ir atitraukti iš jos okupacinius kariuomenės dalinius.

Pagal neoficialius Vašingtono pranešimus, amerikiečiai dabar planuoja kompromisinį pasiūlymą, kad okupaciniai kariuomenės daliniai būtų atitraukti į tam tikrus pasienio ruožus pacioje Vokietijoje. Amerikiečiai siūlysią sudaryti federalistinį pagrindą visai Vokietijai vyriausybę, bet visomis aplinkybėmis būsią už tai, kad Vokietijos stambioji pramonė būtų veiksmingoj sąjungininkų kontrolėj.

Londone visos Vokietijos klausimo išsprendimą šiuo metu laikoma problematišku. Vakarų valstybės nemanančios į vakarinę Vokietiją atidaryti vartų komunistui ir totalitariniams ryšių kilmės metodams; iš kitos pusės, atrodo abejotina, kad rusai būtų pasi-

Berlynas. Pavyzdžiui Berlyno gyventojų laikysena ypatingai įvertinta gegužės 7 ir 8 d. D. Britanijos užs. min. Bevin apsilankymu buvusioj Vokietijos sostinėj. Per oficialų vyr. burmistro E. Reuterio priėmimą Berlyno magistrato patalpose Bevinas pažadėjo Berlyno vadovaujamosioms asmenybėms būsimojėje Paryžiuje užs. reik. ministerių konferencijoje nesileisti į jokių susitarimų, „kuris galėtų kliudyti vokiečiams sudaryti protinę, laisvą ir neturdomą demokratinę vyriausybę arba kuris atimtų vokiečių tautai laisvę“.

„Mes esame tikri“, pareiškė Reuteris savo sveikinimo kalboje,

„kad berlyniečiai jokių būdu nebus palikti, kadangi pasaulis pažino, kad čia, Berlyne, visomis mums esamomis jėgomis pasiskelbė demokratiją ir laisvę.“ Bevinas atsakė: „Mes kiekvienam metu esame pasirengę bendradarbiauti su kitomis tautomis, nors jos ir kitokią turi valdymosi formą. Bet mes priešinsimės kiekvienam bandymui, kad kita sistema mums būtų primesta. Mes esame prieš komunizmą, nacizmą, fašizmą arba kokią kitą išsigimimą.“ Bevinas nurodė pastaraisiais metais pasiektąjį Vakarų Europos kraštų bendradarbiavimą: „Mes norime, kad mažiau būtų kalbama apie sienas, o daugiau apie bendradarbiavimą.“ Bet ne tik Europie bendrųjų interesų mintis ir savitarpinis demokratijos saugojimas padaręs pažangos: Atlanto paktas senąjį ir naująjį kontinentą esąs sujungęs išaugoti savo saugumui. „Esame įsitikinę“, baigė Bevinas savo kalbą, „kad mes atstovaujame tikrai sveikai civilizacijai. Ši remiasi socialiniu teisingumu ir individo laisve. Mes priešingi karui kaip priemonei tarptautinėms sunkenyboms pašalinti.“

Amerikiečių ir britų „orinio tilt“ lakūnų suiego Bevinas pareiškė: „Žmonijai būtų buvęs baisus dalykas, jeigu kuri vyriausybė būtų įstengusi tokia miesta, kaip Berlynas, pajungti badui... Kai aš Paryžiuje tarsiuos dėl didelių ir sunkių pasaulio problemų ir Europos klausimų, man bus didelė paguoda žinoti, kad jūs mane remiate.“

Gegužės 8 d. popiet Bevinas vėl iš užsienio spaudos atstovams kalbėjo apie savo spūdius Berlyne. Dėl visos Vokietijos suvienijimo Bevinas pareiškė, jog jis negalįs žinoti, ar šis klausimas turėsias būti sprendžiamas Paryžiaus užs. reik. ministerių konferencijoje. Į klausimą, ar ir po Berlyno blokados pašalinimo ilgesnį laiką bus išlaikomas „oro tiltas“, jis tepasakė: „Pažiūrėsime“.

Britų užs. reik. ministeris pareiškė, jog jis politinei raidai Tol. Rytuose skiria ne daugiau reikšmės, kaip Europos raidai. Esą visų svarbiausias reikalas visam pasauliui, kad Europoje būtų išaiškinta ir stabilizuota padėtis.

IRO GAVO 12 LAIVŲ

New Yorkas. IRO gavo 12 amerikiečių kariuomenės transporto laivų, kurių pagalba dar gegužės mėnesio būvyje galės būti nugabenta į JAV per 10.000 DP iš Europos. Pagal 1948 m. JAV kongreso priimtąjį DP įstatymą ligi šiol į JAV yra įvažiuavę 33.429 DP.

Graikijos pilietinis karas pasibaigsis 3-ju mėnesių būvyje —

PARIEŠKĖ SOVIETŲ ATSTOVAS MALIKAS.

Atėnai. Kaip Graikijos kariuomenės vyr. būstinė iš Grammos kalno praneša, graikų maistinėms atsisakė savo laimėjimų, kurių galėjo pasiekti balandžio mėn. puolimais. 1600 metrų Pyrgos aukštuma vyriausybės daliniai vėl atsiėmė. Maistinėms atimti iki linijos, kurioje stovėjo per žiemą.

Per paskutinį mėnesį Grammos kalno apylinkė partizanai netekę 2500 vyrų. Per sekančius du ar tris mėnesius vyriausybės kariuomenė toliau pulsanti, noredama partizanus išstumti atgal už Albanijos sienų.

Kaip skelbiama iš Paryžiaus, JT dalyvaujančių Sov. Sąjungos

atstovų ir Graikijos vyriausybės atstovų esą suita į sąlyti, per kurį sovietų diplomatai graikų atstovui pareiškė, kad Maskva savo laikyseną Graikijos pilietinio karo atžvilgiu ėmusi svyruoti. Per vėlybesnį pasikalbėjimą Sovietų atstovas Malikas pareiškė, jog Graikijos pilietinis karas baigsisis trijų mėnesių būvyje maistinėms pralaimėjimu. Kokio nors pasiūlymo tartis su Atėnų vyriausybe, Malikas betgi nepateikė. Londone atkreipiamas dėmesys į tai, kad su visomis smulkmenomis Kremlius parengtoji akcija sukurti nepriklausomajai Makedonijai, atrodo, būsianti atidėta be termino.

Sustojo

LIETUVIŲ ŽODIS

BRITŲ ZONA NETEKO VIENIN-
TELIO LIETUVIŠKO
LAIKRAŠČIO

Gegužės 7 d. išėjo paskutinis „Lietuvių Žodžio“ numeris. Leidėjas Zoninė Taryba ir vyr. redaktorius Pr. Naujokaitis atsisveikina su savo skaitytojais ir bendradarbiais, suminėdamas priežastis, privertusias užverti šio savaitraščio puslapius. Bendruomenė iš kelių dešimčių tūkstančių sumažėjo į kelis tūkstančius. Mažam skaitytojų skaičiui laikraštis pasidarė per brangus. Jokios paramos. Dėl susiduriusios nuostolių laikraštis uždaromas. Trumpais žodžiais šitaip suglaustinas šitas liūdnas faktas.

Iš viso reikia pastebėti, jog britų zonoje, dėl kiek skirtingos tremtinių padėties, lietuviškiems laikraščiams nekaip sekėsi. Litu- beke F. Kiršos redaguotasis „Laisvės Varpas“, išleistas keliolika numerių, glėbėjį buvo sustabdymas. O „Lietuvių Žodis“, kol įsisteigė Detmole, turėjo labai sunkią kovą. Ir tik Baltų Centrinės Tarybos peizažas buvo išneštas pro politikos užtvartą. Tuo tarpu, kai amerikiečių zonoje jauėjo keli periodiniai laikraščiai, atstovaudami net politiniams susigrupavimams, anoj zonoje licencija buvo gauta tik vienam laikraščiui. Savimeis prantama, tuo būdu „Lietuvių Žodis“ turėjo patirti visų grupių laikraščių ir jo redakcija buvo sudaryta koaliciniu pagrindu. J. Kardieliu, Br. Aušrotai ir Pr. Naujokaitiui, kaip skirtingų pažiūrų žmonių buvo nelengva šį laikraštį redaguoti. Bet jie mokėdavo surasti tai, kas juos jungia,

ir atsisakyti nuo to, kas juos skiria. Lietuvių vienybė ir tolerancija kitaip manantiems — buvo pagrindinės jų darbo galios, sprendžiant momento problemas. Per dvejus metus ir septynis mėnesius laikraštis kėlėsi ir tobulėjo. Subūrė aplink save grąžą būrį įvairių pasaulėvalgų bendradarbių. Tačiau visuose dalykuose, ar tėvynės laisvinimo reikaluose, ar vertinant kultūrinius, bendruomeninius, religinius politinius reikšinius, redakcijos kolektyvas sugebėjo sulaukyti siauro srovės kumo prasižvalgus. Sugėbėjo įnešti ramumą, šaltą kraują ir mūsų nervingą tremties gyvenimą. Tai buvo stiprioji „Lietuvių Žodžio“ pusė. Tai geroji valia, ėmusi per to laikraščio puslapius, ir pabrėžta atsisveikinimo žodžiuose, kurie skamba kaip testamentas:

„Pasitaukdami iš savo pozicijų, dar galime džiaugtis, kad likti tremties laikraščiai, išelę kiek kitokiose sąlygose, dar pajėgia išlaikyti. Tikimės, kad jie pasims ir tuos uždavinius, kuriuos buvome mes užsibrėžę... Linkime savo skaitytojams nepasiklysti politinio k laikumo migloje ir toliau sekti lietuviškos minties laikraščius, kurie tęs mūsų darbą.“

Šitokiais sakiniais redaktoriai pabaigė savo veiklą. Susimąstę užvožėme 135 numerių „Lietuvių Žodžio“ komplektą. Išvartas didelis kultūros baras, kuris bus prideramą pažymėtas mūsų tremties istorijai. Nėra abejonas, kad laikraštis darbas Vokietijoje bus tęsiamas tol, kol išsiskirstys tautiečiai.

Tremties realybė yra žiauri. Sukurtos vertybės skaudančiai širdimi paliekamos, kad, iškeliamos toliau, vėl būtų iš naujo kurliamos. A. R.

„Niekas negali tiesesnės vagos išvaryti“

JAV PREZIDENTUI HARRY S. TRUMANUI 65 METAI

Pasaulio viešuma gegužės 8 d. minėjo prez. Trumano 65 metų amžiaus sukaktį. Pasaulis to fakto neužmiršta, kadangi jubilėjaus verto amžiaus pastakės valstybės vyrazs, žinomas politikas, vienos didžiausių žemės valstybių vyriausioji galva. Iš kitos pusės gi, gimtadienis yra toks įvykis, kuris priklauso, kaip kiekvieno žmogaus, taip ir Trumano priviatajai sferai. Dėl to amerikiečių interesas tą dieną labiau kreipiamas į Trumaną kaip žmogų, o ne į tarnybą, kurią jis turi.

Ir šandien kai kurie žmonės pratę valzduotis, kad Trumanui pasisekimo pasiekti padėjusį laimę, o ne į tarnybą, kurią jis turi.

Ir šandien kai kurie žmonės pratę valzduotis, kad Trumanui pasisekimo pasiekti padėjusį laimę, o ne į tarnybą, kurią jis turi.

Jis norėjo būti karininkas, bet dėl silpnų akių negalėjo paklikti į West-Point karinę akademiją, ir — kaip majoras grįžo iš pirmojo pasaulinio karo.

Jis norėjo studijuoti, bet, stigdamas pinigų, turėjo atsisakyti, ir savamoksliai įsigijo plačią istorijos ir ūkio pažintį.

Jis norėjo perimti mažą vienos geležinkelio linijos statybos prižiūrėtojo vietą, ir — įsigijo santykių, kurie jam vėliau, kovojant Senate, laidavo Railroad Brotherhood (geležinkelių prof. sąjungą) paramą.

Jis tapo banko tarnautojas, ir — įsigijo vispasišką žvilgsnį į privatinį Amerikos finansų gyvenimą.

dina daug jaunesnius jo aplinkumoms valdinkus.

Jis po pirmojo pasaulinio karo kaip pirklisys susilaukė bankroto, atsisakė pasinaudoti palankinės valstybinės nuostatomis, ir — keturiolika metų taupė, kad atlygintų skolas, kurios siekė apie 20.000 dolerių.

„Niekas visoje apylinkėje“, kalbėdavo ponis Trumanienė apie

savo sūnų Harry, kai šis tapo JAV prezidentas, „negalėdavo išvaryti tiesesnės vagos už mano berniuką, o kai jis sėdavo kvietė, tai visame lauke nebūdavo jokių dognų. Jis buvo tikras fermeris ir apie viską už kitus daugiau išmanė.“

Būdamas prezidentu Vašingtone, jis stengiasi savo motinos patarimų darbuose, sąžiningu-

Kotryna Grigaliytė.

Neispėta mislė

Mergina išėjo. Vytauto Prospektu, maršo takti traukdami daina, žygiavo vokiečių kariai. Elvyra stabtelėjo kaip tik prie šais Monikos langą kitoje gatvės pusėje ir sekė akimis praeinančius. Atrodė lyg ji būtų jau pamiršusi tą sunkiai sprendžiamą problemą, arba ją be svyravimo išsprendusi pasidavę naujiems įspėjimams. O gal ji rinkosi panašų į vieną iš šių, kuris turės būti jos gyvenimo draugu. Monika stebi pro langą tą stambią, truputį kreivomis kojomis merginą. Iš po margos skarelės išlindusi tamsių plaukų kuokštė drąsiai vėjas ant plačios kakto. Grubla ranka ji sukiša plaukus po skarele, nusitūpęs patį sau ir eina neperdaug atsilikdama nuo daujuojančių gretų. Tada padeda Monikai išspręsti tebeatvirą klausimą.

Kol bus baigti turto perleidimo ir vaiko įsūnimo formalumai, dar praels šiek tiek laiko. Pagrindinį planą vykdyti galima jau pradėti, nusprendė Monika.

Kol bus baigti turto perleidimo ir vaiko įsūnimo formalumai, dar praels šiek tiek laiko. Pagrindinį planą vykdyti galima jau pradėti, nusprendė Monika.

Abi sutarė, kad pasveikusią mergaitę pasims į namus jau naujoji globėja, tai yra pati Monika.

Vieną dieną ji sėdėjo traukinio ir važiuojo vieną karo veiksmų apgrautą miestą R. Ji nedrąsiai slinko gatve pro aprikiusius mūrus, pro tušią turgavietę, pro bažnyčią, kurios vienas bokštas buvo nuimtas. Bažnyčioje skambėjo varpai, šaukdami gegužės mėnesio pamaldoms. Ar ne taip yra žalojamos žmonų širdys? — klausia ji pati savęs. Ar nepavirsta visa buitis gruvėsiais po kovų, keršto ir neapykantos. Einu ieškoti gyvybės, klūpdama savo paties užgrodytoms kelioms. O teisingasis Dieve! Padėk man, — žvelgia į bokštą, kuris kaip Visagallo ranka ištįstas į aukščiausiąjį teismą.

Ji pereina medinį tiltą per išsekusį upelį ir girdi savo žingsnų duslų dundelį. Ji jaučia kaip labai yra išdžiūvusi jos burna ir veitui žiūri į upelį, kurs negali

„VISA TAUTA IŠTREMIAAMA“

KETVIRTADALIS MILJONO LIETUVIŲ 1948 M. TRANSPORTUOTA Į RUSIJĄ

Tokiomis antraštemis „Hannoversche Presse“ (V. 5) straipsnyje šitaip rašoma: „Beveik pasaulio nepastebimas vyksta Baltijos tautų lietuvių, latvių ir estų mirimas. Vien 1948 m. apie ketvirtadalis milijono lietuvių deportuota į Sov. Sąjungos gilumą! Likusieji gyventojai, kurie šiandien gyvena dar Lietuvoje, turi pasirinkimą tarp deportacijos arba mirties iš bado. Trečio dalyko nėra. Kas turi laimės, gali pasirinkimą kiek užvilinti. Ištrūkti iš jo jis negali.“

Lietuvos gyventojai išmoko iš anksto pastebėti ženklus, kurie pranešdavo apie nereguliarią vienas po kito emigracijos deportacijos periodus. Kai tik pastebėdavo ženklus, ūkininkai bėgdavo į miškus. Kai pasilaidavo deportacijos, jie sugrįždavo vėl į savo kaimus. Bet dabar toji taktika nebe nepadėba, nes sovietai griebsi jai priešingą radikalaus veiksmo metodą, dėl kurio ir pabėgimas jokios naudos neduoda: Prie mažiaug 800 kolchozų, kurie buvo pereikamti, prisidėjo šimtai naujų. Tuo būdu gyventojai savaime krašte neteko gyvenimo pagrindo.

Kolchozams teretika tik tam tikro skaičiaus darbininkų. Ūkininkai, iš kurių atimta visa nuosavybė ir kuriems kolchoze nėra jokio darbo, negali keltis nė į miestus pasiekti darbo, nes jiems ten nėra darbo. Lietuvoje niekad nėra buvę didesnės pramonės, kuri būtų galėjusi palmti ūkininkų mases ir duoti darbą. Dabar sovietų režimas tą mažą pramonę dar susiaurino. Teišlėks nedaugelis fabriky, kurie dirbs

sovietų ginklavinimo tikslams. Tuose fabrikuose gauna darbą darbininkai, kurie atgabend iš Sov. Sąjungos gilumos.

Priverstiniais išsiuntimams sovietų įstaigos kartais duoda „savanoriškumo“ charakterį. Jie pašaukia tam tikrus asmenis, jiems pasako kurią nors azijatinę sovietų respubliką, kurioje esą reikalauja kvalifikuotų darbininkų ir reikalauja juos noromis tenai registruotis. Daugelis lietuvių šiam mažam krasui duoda pirmenybę prieš mirimą bado, daugelis sutinka, nes žino iš patyrimo, kad tas, kuris neklusas šio reikalavimo, anksčiau ar vėliau bus apkaltinamas koku nors savarankiško „charakterio“. Pranešimai, kurie dabar ateina iš Lietuvos, duoda patirtį, jog išsiuntimų tempas įvairiose krašto vietose yra skirtingas, kadangi sovietų valdinėms įstaigoms vienos vietovės bei apylinkės rūpi greitas nuliudinimas, tuo tarpu kal kitose jis paliekamas laiku.

Kas mėnesį, eina dideli deportuotųjų transportai į Komi respubliką. Kai kurie transportai nukreipiami į Kareliją. Taip be reikint dingsta vietinių gyventojų skaičius. Žinios, kurios ateina iš deportuotųjų, kalba apie didelį mirimą. Daugumas išsiųstųjų nepraugę prie neįprastų gyvenimo sąlygų, klimato ir bado, kuris jų tarpe ir svetur vyrauja.

Lietuvių tarpe, kurie gyvena dar savo tėvėškį, vyrauja didelis nusiminimas. Kaimai griūva. Niekas netaiso namų, niekas nestato

mą ir nuodugnumą išlaikyti kiek galint įsakmiau prisilaikoma dienos gyvenimo tvarka. Reguliaria mažiaug 8 val. nakties miegas, pusvalandis „nap“ po prispiečių ir trumpas ryto pasivaikščiojimas yra svarbiausieji dalykai, kurie padeda jam išlaikyti pajėgumą. Kartais nueina į Baltųjų Rūmų plaukyklą. Tenai jis, kad išsaugotų savo akinius ant nosies, išsidirbo savotišką plaukimo stilių, kurį žinovali laiko sudarytu iš „šuns kraulio“ ir „plaukimo šonu“. Bet plaukimo tema Trumanų šeimoje nėra ypatingai mėgiama, kaip tai rodo pastaba prezidento žmonos Mrs. Bess Truman,

naujo pastato. Nebėr jokio tau-pumo. Nėvienu žmogus negalvoja apie darbą ir planavimą ilgesniu pramatymu. Viešų pasilinksmimų nėra. Kur viešbučiuose sūsmeta žmonių, kad bent valandą kitą alkoholiu apsisvalgintų, šokiuose ir muzikoje pamirštų tai, kas neišvengiama, — įstakia partizanai. Jie sunaikina muzikos instrumentus. Negali Lietuvoje būti jokių pasilinksmimų, kol nesukaikomi lietuviai kenčia arba dėl savo tautybės netenka tėviškės ir gyvybės. A. R.

NAUJAS LĖKTUVAS
„ORO TILTŲ“

Berlynas. Amerikiečių didžiulio transporto mašina „Stratofreighter“ C 97 tipo gegužės 4 d. nusileido Berlyno Tempelhofo aerodrome. Ši mašina normaliai gali pergabenti 26,5 tonų. Pagal esamus planus tik C 97 lėktuvų orinis laivynas iki metų galio perimsias didžiulį Berlyno „oro tilto“ aprūpinimo dalį.

kuri, šių metų kovo mėn. savo vyro su maudymosi kostiumu foto pavadino „šeimos gėda“.

Maža tėra pasaulyje žmonių, kurie tiek būtų judrūs: susisiekimo technikos priemonėmis, kaip Amerikos prezidentas. Jis politinė padėtis reikalauja būti Potsdame, tai jis per laivyno adjutantus užsisako kreiserį; jeigu jis nori turėti kokią kiek galint užda-resnį pasitarimą, tai tam tinkamiausia prezidento jachta „Wilhelmshurg“; jeigu reikia pasakyti kalbą New York'e, tai prezidento pullmaninis vagonas suteikia reikalingą kelionės patogumą ir galimybę kelionėje dirbti; o jei reikia pora dienų pasilsėti Floridoje, tai prezidento lėktuvas esti greičiausia ir patogiausia susisiekimo priemonė.

Kai kurie amerikiečiai sako, kad JAV prezidentas turįs aukščiausią pragyvenimo lygį pasaulyje. Vienas laikraštis net apskaičiavo, kad Amerikos plietis turėtų per metus uždirbti 3.500.000 dolerių, kad galėtų gyventi taip, kaip prez. Trumanas.

Kada Amerikos prezidentas išėina iš tarnybos, jis negauna nei kompensacijos, nei pensijos.

jai ne akių pasotinti. Ten tik akmenys apdžiūvusiais mairais.

— Gyvybės, greičiau gyvybės! Aš užtroksiu savo pačios pragare. Tegų pirmieji žodžiai pramuš leduis ir siūbels, ir mano širdį galvinanti srovė. O po to vistik — kalėjimas... nors ir mirtis...

Praėjusi klebonija, ji stabtelėjo ties antru namu, kuris buvo karo veiksmų nepalietas. Prie lauko durų tebekabėjo balta lentelė su juodomis raidėmis: „Dantų gydytoja, Ona Butrimienė — Gaillietė.“ Nebebuvo tik antrosios lentelės: „Andrius Butrimas, prisiekęs advokatas“. Šias abi lenteles ji yra mačiusi, eidama pro šiuos namus pirmais metais po Andriaus santuokos. Ji kupina neapykantos vaikščioda po šį miestą, atvažiavusi čia kažkokiu menku reikalu, o tikroji priežastis buvo blaškymasis neramios atstumtos širdies. Antrosios lentelės šiandien nebėra. Nėra nei Andriaus. Gal jo lavoną Sibiro pūgos palaidojo, o gal negirdėtam varge blėsta jo gyvybė.

Įžengusi koridoriu, paspaudžia durų skambutį.

— Kas ten? — pasigirsta silpnas moteriškas balsas iš vidaus.

Ji tyli lyg staiga tas balsas būtų užgnaužęs jai žadą ir suparalizavęs atmintį. Ji nebeįstengia suvokti savo pavardės, kuri vargu buto šeiminkinei yra žinoma.

— Kas skambina? — pasigirsta tas pats balsas jau garsiau.

— Jums nepažįstama, bet svarbiu reikalu, — atsako keleivė.

Duris atidaro gedulu apsitaisiusi moteris. Ji buvo pasirušiusi eiti į gegužines pamaldas.

— Atleiskite, atvykau iš toliau ir norėčiau su jumis valandėlę pasikalbėti, — sako įžengusi vidun.

— Prašau užeiti, — sako moteris su šaltu nusteblimu, ir atidaro jai duris į erdvų kambarį.

— Ar galėčiau gauti vandens gurkšnėlį, esu labai ištroškusi po kelionės, — sako ji. Jos balse, lūpose ir akyse sausos nuovargis, deginantys troškulys. Nuovargis pakerta kojas. Ji net be šeiminkinės prašymo atsisėda. Įeina moteris jau nusiėmusi skrybėlaitę su gedulo ūdu. Baltose liescose rankose spindi vandens stiklinė ant sidabrinio padėkliuko.

— Ar iš toli jūs atvažiavote? — Iš Kauno...

Emigracijos reikalai

KIEK LIETUVIŲ IŠVYKO Į JAV IR KANADĄ PER GROHNO STOVYKLĄ NUO VASARIO 16D.

Bremen-Vegesack. Nuo 1949 metų vasario 1d. iki gegužės 6d. per Grohno emigracinę stovyklą į JAV išvyko 3702 lietuviai, o į Kanadą — 600. Vasario mėn. į JAV per Grohno stovyklą išvyko 567 lietuviai, o į Kanadą — 14. Kovo mėn. į JAV — 984 lietuviai, o į Kanadą — 290. Balandžio mėn. į JAV 1703 lietuviai, o į Kanadą — 150. Gegužės mėn. iki 6d. imtinai į JAV 448 lietuviai, o į Kanadą — 146.

Į JAV išvyko šiais transportais ir šis skaičius: Vasario mėn. 1d.—63, 4d.—81, 7d.—44, 10d.—37, 14d.—47, 18d.—50, 26d.—36, 26d.—209. Kovo mėn.: 3d.—74, 5d.—49, 10d.—78, 11d.—172, 15d.—108, 19d.—84, 22d.—155, 26d.—134, 27d.—130. Balandžio mėn.: 8d.—45, 9d.—160, 13d.—225, 15d.—148, 18d.—236, 23d.—165, 24d.—177, 25d.—119, 27d.—350, 29d.—78. Gegužės mėn.: 3d.—249, 6d.—51, 6d.—148. L. V.

BERN. BRAZDŽIONIS IŠVYKO Į JAV

Žymusis mūsų poetas Bernardas Brazdžionis su šeima gegužės 6d. išvyko į JAV. Vyksta į New Yorko staitą, Long Island.

GEN. ST. RAŠTIKIS IŠVYKO Į JAV

Buvęs nepriklausomybės metais Lietuvos kariuomenės vadas ir krašto apsaugos ministras gen. St. Raštikis gegužės 8d. per Grohno emigracinę stovyklą išvyko su žmona į JAV, Californijos staitą, Los Angeles.

DP MAŽAI UŽDIRBA

Vašingtonas. UP iš Vašingtono pranešimu, DP komisijos Vašingtono vienas narių pavadė ištirti kaltinimą, esą šis Europos ir Louisianą atvykę DP yra per mažai apmokami, kad galėtų gyventi normalų gyvenimą. Ši klausimą DP komisijai Vašingtone iškėlė kun. Carl Shulten iš New Orleans, pareiškdamas, jog „DP, dirbą už krūtininį švendrių plantacijose, už 9 val. darbo dieną gauna tik 2,90 dolerių.“

Pagal įstatymą asmuo, atsigabėjęs DP, turi aprūpinti juos tinkamu darbu ir sanitarines sąlygas atitinkančiu butu. (S&S)

— Ak, mielas Kaunas. Ten paliko gražiausios gyvenimo dienos, studentavimo laikai...

Taip šiltai užmegztas pokalbis apsiminė Moniką, o šaltas vanduo gaivinančiai nuteikė.

— Jūs gedite dukrytės, ponias, — sako švelniai lyg giliai žonia paliesdama.

— Taip... žvakę kvapas dar tebejaudiamas šiame kambaryje.

— Ji yra gyva, — staiga kaip injekcijos adata smigtelė motinos širdin.

— Ką jūs? — krūptelia moteris, ir juodos užvertos akys skausmingai išsiplečia.

— Nepalaukiate manęs beprote, tuoj viskas pasieks.

— Būna visokių... arba aš pati proto netekau ir pradedu kalbėti su valdovais, — ji pakyla nuo kėdės ir pradeda nervingai vaikščioti po kambarį. Tik dabar Monika pastebi, kokia ji sunykusi ir liesa. Apvaliam veidu išsyrkėję skruosto kaulai, o akys nuskenčiosios tamsios duobės. Anų dienų jos priešo grožį dabar nelaimės sunaikino. Laikas ištieti jai rankas.

— Kai nutrūksta siūlas nuo kamuolio, kartais sunku rasti jo

GERIAUSIŲ PERSPEKTYVŲ PROFESIJOS JAV

Amerikiečių veteranų — buvusių karių — darbo biuras paruošė ir neseniai išleido 454 puslapių knygą, kurioje nurodomos įvairių profesijų bei verslų darbo perspektyvos JAV. Atrodo, kad reikalingiausi yra gydytojai, ypač provincijoje, kur jų labai ir labai trūksta. Toliau iš eilės eina vaikų daktarai ir pradžios mokyklų mokytojai kurių taip pat trūksta, — žymia dalim dėl to, kad jie, palyginti, prastai atlyginami. Įdomu, kad stipriai paleikomi prityrę bibliotekininkai; prityrę tos srities darbininkai be vargo gauna vietą. Toliau, neblogi šansai gauti darbą esą stenografams, buhalteriams ir mokantiems operuoti biuro mašinomis; pastaraisiais metais kandidatų tiems darbams žymiai sumažėjo. Labai geras perspektyvų turį auto mechanikai ir įvairių rūšių lėktuvų specialistai. Tačiau veik visiems tiems dar-

bams reikalaujama labai gero technikinio pasirėngimo ir asmeninių sugebėjimų. — Iš viso knygų paduodama arti 300 profesijų su smulkiais nurodymais kokios kvalifikacijos reikalingos darbui gauti.

GEGUŽĖS MĖN. IŠVYKS 12.554 DP

Bremerhavenas. IRO pareigūnų pranešimu, gegužės mėn. iš Bremeno ir Cuxhaveno uostų išplauks 12.554 DP. Į JAV per visą mėnesį išplauks dvilika laivų su 10.154 DP. Du laivai, kiekvienas su 1.200 asmenų, vyks į Kanadą.

IRO vyr. vadovybės amerikiečių zonoje pranešimu, gegužės mėn. mano uždaryti 13 DP stovyklų, jų gyventojus iškeliant į kitas stovyklas. IRO taip pat pranešė, jog visos DP stovyklos, esančios Hessene, bus iškeltos iki birželio 15d. Liks tik Butzbacho pereinamoji, Hanau, Giessen ir dar pora kitų stovyklų. IRO centras Hesseno apygardai bus Frankfurte.

(S&S)

LIETUVIAI PASAULYJE

— Katalikų Intelektualų Centras (Pax Romana) Prancūzijoje buvo suorganizavęs 4 iškilmingus pranešimus apie religinę padėtį vidurinėje ir rytinėje Europoje. Pirmame pranešime apie Bažnyčią ir Valstybę pakviesti į preliudiją buvo teisių fakulteto profesorius Henri Mazaud ir Dr. Stasys Bačkis, kituose pranešimuose šalia prancūzų preliudijose figūravo iš eilės ukrainietis, lenkas čekas. (E)

— Dr. Pr. Padalskis, Detroito un-to profesorius, kiekvieną šeštadienį per vietinį radijo daro angliskius pranešimus apie padėtį Lietuvoje ir kovas su bolševikais. Taip pat kas penktadienį vietinė vyčių kuopai dėsto lietuvių kalbą. Jaunimas, gerai susiorganizavęs, mielai ir entuziastingai mokosi. (E)

— „Žinomas“ Francois Pons turi maniją dėtis esąs kunigaikštisko kilmio. Anksčiau mėgino įrodyti esąs kilmės iš kunigaikštčių d'Enghien šeimos. Paskiau jis įsigavo į Bibliotheque Nationale, nuddžiove ir suklastoja kai kuriuos dokumentus, pasidare jų fotokopijas ir prisistatė kaip Jean Pons de Bourbon. Kaip Bourbonų palikuonis jis pareiškė pretenzi-

jas į ... Lietuvos sostą, kurį esą Liudvikas XV pažadėjęs vienam iš jo prosenų. Savo pretenzijas išdėstė Jungtinių Tautų Organizacijai. Pretendentu susidomėjo ... policija, ir Bourbonų princas užuot pakliuvęs į Lietuvos sostą, buvo pasodintas baltųjų pradžioje į teismo salę už dokumentų vogimą, klastojimą, vardo pasisavinimą. Šitas įvykis davė progą „Epoque“ smulkiau jo istoriją atpasakoti stamboka antrašte „Francols Pons pretendentas į Lietuvos sostą“. (E)

PABALTJO UNIVERSITETAS KANADON?

Kanados laikraščiai rašo, kad Pabaltijo universitetas iš Vokietijos — Pinnbergo perkels į Kanadą į Montrealeio McGill universitetą.

Kiek ta žinia tikra, dabar dar sunku pasakyti, bet tokios intencijos jau seniai yra. Tuo reikalu jau buvo išleistas atsisaukimas, kurį pasirašė per 50 žymiųjų Amerikos universitetų profesorių.

Lietuviams ir kitiems pabaltiečiams tikrai būtų nepaprastas džiaugsmas, kad tas universitetas būtų perkeltas į Kanadą. O Montrealeio lietuvių kolonija gautų nepaprastą sustiprinimą. (N.L.)

vispusiškai atstumta. Ką daryti... stojau mokyti ten, kur pragyvenimas ir mokslas buvo neapmokamas. O šiai profesijai neturėjau jokio patraukimo. Svojaip baigti universitetą, išmokyti kalbų, pasaulio pamatyti. Mylėjau Andrių visa širdimi, rodos, ir jis mane kurį laiką... Yra buvę gražių, už nieką neperkamų dienų. Pažino juos gražia, turtinga... ir paliko mane vidury kelio. Visą jausmų painiavą teko įgyventinti. O kėrtas buvo už medų saldėsinis. Bet jau pasisotinus, praradau ramybės visam gyvenimui. O kai sužinojau, kad jis išvežtas, pagaliau... argi galima net priešui linkėti to žemės pragaro? Perskaičius laikraštį užuojautą dėl vienturtės Tamstos dukrelės mirties, maniau neišversiu... Tuo pačiu aš slaugiau Kauno ligoninėje jūsų tikrąją dukrelę. Ir vieną dieną palatėje... jos akių lėluose aš pamaniau... Andrių. Jis išaugo iki normalaus vėdo didumo... tada... nualpau. Mergaitė yra mano rankose. Ji — tikras Andriaus atvaizdas. Jį nepasimsite, pasiilksiu į jį sau. Dabar... atiduokite mane teismui, ten suras man tinkamą paragrafą.

Gedulingoji moteris tyliai krūpičiama verki. Pro atdarus lan-

ŽINIOS IS LIETUVOS

— Kauno dramos teatro vyr. režisierius yra stalininės premijos laureatas Radzevičius. Po kompartijos suvažiavimo, kurio „nutarimam“ įvykdyti dabar organizuojami mitingai ir „savikritika“, dramos reikalų surengtose diskusijose aktyviai reikšėsi pats režisierius, art. Gopaitė, muzikal Paulauskas ir Karnavičius, o taip pat „savikritikai“ pasisakė apie savo darbą dailininkas Ušinskas (Tiesa, 49. 3. 23). (E)

— Politinių ir mokslinių žinių sklaidimo draugijų yra 285 nariai, pirmininkas prof. J. Matulis. Po kompartijos suvažiavimo draugijos diskusijose aktyviai dalyvavo Vilniaus un-to rektorius Bučas, dėsytotojai Korsakas, Mažylis, Bieliukas, Žemaitis, Vazilinskas, Rotomskis, Kuzmickas, Skelvyas. „Griežto pasmerkimo vertas tas faktas, kad 475 draugijos narių visiška nusidailino nuo paskaitų skaitymo ir tik 35% narių įvykdė draugijos nariams nustatytą minimumą“. Tokie priešakiniai veikėjai buvo J. Žiugžda, Slavėnas, Matulis, Girdzijauskas, Šarmaitis, Potomskis, A. Jurgaitis, J. Mickevičius ir V. Kostelnickis (Tiesa 1949. 3. 23). (E)

— Literatūros kritikus, kurie literatūros ir meno veikalus vertina apolitiskai, niekindami rašytojų patriotines pastangas iš buržuazinių ar pusiau buržuazinių pozicijų toliau smerkia „Tiesa“, prateidama suvažiavimo nutarimus. Tai prieš darbas. „Vertinti kūrinus reikia... atsižvelgiant į visuomeninį to ar kito literatūrinio kūrinio poveikį, į jo vietą Tarybų Lietuvos darbo žmonių kovoje dėl savo gražesniės ateities, dėl pilnutinės komunizmo pergalės“. Kritiko uždaviniai: „kovoti prieš buržuazines ideologijas liekanas, prieš kiekvieną mėginimą prašmugeliuoti nacionalistinius nuodus, su melle ir rūpestingai ugdyti ir ginti patriotinę literatūrą“ (Tiesa 1949. 3. 3.).

— Didžiausi rašytojai Lietuvoje, Tiesa 49. 3. 3. mini geriausius lietuvių tarybinius rašytojus: Tilvytis su „Ušnyne“, kuri „vaizduoja darbo valstiečių kovą prieš buožinius išnaudotojus“, Baltušis su „Gieda gaidelai“, Guzevičius su romanu „Kalvio Ignoto teisybės“, J. Dovydaitis su „Po audros“ ir V. Valsiūnienė su eilėraščių rinkiniu „Iš širdies“. Jau-

gus pasigirsta Marijos giemės posmas:

„Mes klystantys žmonės maldaujam malonės — Marija, maldų neatmesk. Tarp verkiandžių marių, šių žemiškų karių nuopoličius stiprink ir vesk.“

Gedulingoji moteris kelias iš fotelio ir lėtai, svyrnuodama žengia pora žingsnių. Apkabina nepažįstamosios pečius ir lūpas priglaudžia prie jos veido:

— Būki mano seserimi.

— Taip jau yra... mano kraujas teka mažosios Dijanos gyslomis...

„Ziburiai“ Ušena antradieniais, ketvirtadieniais ir šeštadieniais. Antradienio ir ketvirtadienio laidos kaštuoja po 25 pgs. o šeštadienio — 30 pgs. Visų trijų laidų mėnesinė prenumėra DM 3.—, užsieniu DM 5.—. Platinuojama duodama 10% nuolaidos. Skelbimai, pranešimai, sveikinimai, užuogautos spausdinamos tik apmokejus. Iki 10 petito eilučių mokama DM 4.—, už kiekvieną paleikomą asmenį DM 0.50.

„Ziburiai“ atstovaus Anglijoje: Mr. J. Dėdinas, Full Sutton Hotel, Stamford Bridge, Nr. York, England.

Kanadoje: Mr. J. Smalys, 828. Lot 35, Old Kildonan, Winnipeg, Man. JAV: Mr. A. F. Skirius, 204 So. Broadway, Los Angeles 2, Cal. USA.

Mr. Pr. Urbaitis, 2024 Canalport Ave, Chicago 15, Ill. USA.

Australijoje: Rev. J. Tamulis, Federal Catholic Immigration Committee, 150 Elizabeth St., Sydney, Australia

Pietų Amerikos Valstybėse: Rev. P. Ragažinskas, Caixa postal 4118, Sao Paulo, Brazil.

„Ziburiai“ mėnesinė prenumėra Anglijoje ir Australijoje — 3 šilingai, o Kanadoje, JAV-se ir Pietų Amerikos visose valstybėse — 8 doleriai metams.

nujų — Jonynas, Avyžius, Sluokis, Grybas. (E)

— Miskinis Tiesoj 1949. 3. 3. apšauktas liaudies priešu, kuris grožinės literatūros leidykoje buvo redaktorius ir „po veidmainiška kritikos ir aukšto meninio lygų reikalavimų priedanga ko-voje prieš patriotinius veikalus, dergė ir žemino juos.“ Jis ir „Jo sėbrai buvo demaskuoti“. (E)

— Paleckio suėmimo gaudus spauda pradėjo skleisti š. m. sausio mėn. „Tiesa“ 1949. 2. 16 ir 1949. 3. 5. mini jį einantį pareigas ir kalbantį prieš Churchillį.

— LTSR dailininkų a-ga paskelbė konkursą temom: „Liaudies seimas 1940 metais skelbia tarybų valdžią“, „Liaudies seimo delegacija Kremliuje 1940 m. rugpjūčio mėn. 3 d.“ ir „Pirmasis Tarybų Lietuvos kolektyvinių ūkių suvažiavimas“ (tapyba), „Keturi komunarai“ (skulptūra), „Kolektyvinių ūkių kūrimasis Tarybų Lietuvoje“ (grafika). Tiesa 1949. 3. 10. (E)

(E)

Sportas

DIEPHOLZO GIMNAZIJA — TINKLINIO MEISTERIS

Vos atkėlus Uchtės stovyklą į Diepholzą, tuojau buvo sužalstos krepšinio ir tinklinio rungtynės tarp buv. Uchtės jaunių ir Diepholzo gimnazijos. Tinklinį lengvai laimėjo Diepholzo gimnazija 2:0 (15:6; 15:4). Gimnazija didele persvara laimėjo ir krepšinio rungtynes — 54:33.

Kitą dieną Diepholzo lietuvių gimnazija, Greveno YMCAos pakviesta, išvyksta žaisti į Greveną. Rungtynės prasidėjo tinklinio varžybose su Greveno latvių jauniais, kurie netikėtai pasiekia laimėjimo. Paskui į aikštę įbėga Greveno latvių YMCA, Vestfalijos ir Š. Reino tinklinio meisteris. Prasideda atkakli kova. Latviai jaučiasi drąsiai. Savo jaunių laimėjimo paskatinti, jie žaidžia neatsargiai ir... pasekmė vis kyla Diepholzo moksleivių naudai. Latviai dėjo didelį pastangų atsigrębti, bet nepavyksta. Rungtynės laimi Diepholzo lietuvių gimnazija pasekme 14:11! Nugalėtas Vestfalijos tinklinio meisteris! Tai retas atsitikimas ir latviams ir lietuviams, nes lietuvių tinklinio „nemėgsta“, žinoma, ne visi, kas ir buvo įrodę Diepholzo lietuvių gimnazijos, kuriai atstovavo: Leveckis, Mackiejus, Gailevičius, Vosylis, Vyngantas ir Solidūnas J.

Po trumpos pertraukėlės prasideda visų laukiamas krepšinio rungtynės tarp Greveno „Zaibo“ ir Diepholzo lietuvių gimnazijos, teisėjaujant latviui. Rungtynės buvo nepaprastai atkaklios, ypač antras kėlnys, bet galų gale laimėsi Diepholzo laimėjimu — 36:34. Diepholzo lietuvių gimnazijai atstovavo ir taškų pelnė: Leveckis (17), Račka (6), Vyngantas (6), Vosylis (2), Solidūnas J. (5). Greveno „Zaibas“ valatė (16), Kulys (6), Lamius (8), Keblinskas (4), Grubliuskas (0).

Jasius

Liburiai

LIETUVIŲ LAIKRASTIS

Ko laukiama Paryžiuje?

PRANCŪZŲ SPAUDA PAGEIDAUJA VAKARŲ VIENYBĖS
UŽS. REIK. MINISTERIŲ KONFERENCIJOJE. — SMERKIAMAS
SKEPTISKUMAS

Berlynas. Kaip Prancūzijos viešuma vertina tarptautinės padėties raidą? — Šį klausimą aiškina DŽN korespondentas Paryžiuje Francois Gerard. — Atsakant į šį klausimą, girdi reikia skirti du dalykus: kaip reaguojama į tai, kad vėl pradeda tartis užs. reik. ministerių taryba, ir kaip vertinamas tų pasitarimų dalykas.

Keturių ministerių pasitarimų nutūkimas Prancūzijoje beveik visur buvo sutiktas su dideliu abejingumu. Buvusiojo užs. reik. ministerio atstovaujamoji pažūra, jog Prancūzijai tenkas ypatingas tarpininkės vaidmuo tarp Rytų ir Vakarų, atitinka didžiąją politiskai suinteresuotos viešumos dalį. Žinoma, negalėjo užmerkti akių prieš faktų prievartą ir buvo pripažintas būtinumas Vakarų valstybėms turėti atskirą politiką, ypač Vokietijos klausime. Be tuo keliu eita su nepasitenkinimu, kuris ligi paskutinio laiko nebuvo dingęs. Tad savime suprantama, kad numatomas naujas keturių užs. reik. ministerių susitikimas beveik visur sveltinamas, o tai, kad pasitarimams numatytas Paryžius, laikoma ypatingu „Prancūzijos padėties simboliu“.

Bet per dvyliką pastarųjų mėnesių prisidėjo daug dalykų, kurie Prancūzijoje sukėlė taip greit nepraadingstancio nepasitikėjimo. Nekomunistiniuose sluogsuose nuo 1948 m. pavasario vis labiau sustiprėjo nuomonė, jog Rusijos valstybės vyrų žodžiams negalima pasitikėti, kadangi jų darbai per dažnai nukrypsta nuo žodžių.

„Figaro“ ir „Epoque“ ir daugelis kitų laikraščių kalba apie rusų manevro galimybę, iš kurio Vakarų galybėms gali susidaryti tik laiko nuostolių. Dėl to aplamai patariamasi ko didžiausias atsargumas. „Aube“, užs. reik. ministerio partijos laikraštis, reikalauja, kad būsimuose pasitarimuose Vakarų valstybės turėtų bendrą nusistatymą ir nesiduotų

sulaikomos nuo dabartinės Vakarų politikos tęsimu, kuri remiasi Atlanto paktu, Europos Taryba ir vakarinės Vokietijos valstybės sudarymu. Jokių atvejų negalima esą nusileisti, — taip mano ir „Aurore“, kuri laiko tiesiog kvailyste, jei būtų leidžiamas į kalbą dėl rusų gal numatomo siūlyti pasitraukimo iš okupacinių zonų.

Salia to palyginti santūrus nusistatymo, pasigirdo ypač du garsūs balsai. „Figaro“ straipsnyje „Blokadų galas“, tiesa, pripažįstama, jog būsimieji pasitarimai susidurs su didelėmis sunkenybėmis, bet įspėjama prieš bet kokią perdėtą skeptiškumą, tų sunkenybių akivaizdžios. Amžina spekuliacija apie naują rusų politiką ne tik esanti nereikalinga, bet net žalinga, kadangi ji nukreipianti nuo esminio dalyko, būtent, — sudaryti Vakarų galybų nepriklausomą politiką.

Kitas garsus balsas prieš perdėtą skeptiškumą pasigirdo iš „Populaire“ gyvai protestuojant prieš tvirtinimą, kad iš būsimųjų pasitarimų nieko gera neišeis. Esą, būtų klaidinga ir nevaisinga iš anksto būsimuosius pasitarimus diskredituoti blaiviu skeptiškumu“.

Sovietai vėl naci imtis iniciatyvas

Blokados pašalinimą vykdys Vokietija — Vakariniame Berlyne rengiamasi pagerinti maitinimą. — Rusai negalės kontroliuoti traukinių. — Višinskis lai

Berlynas. Iš informuotų amerikiečių sluogsnų Berlyne patiriama, jog faktiškai Berlyno blokadą pašalinimą okupacinės pajėgos pavesiančios vokiečiams. Karinės valdžios tenestačiusios tik politikos principus, kurių teksia laikytis, jei sovietai gegužės 12 d. pašalins savo sudarytus varžymus. Keturių valstybių pasitarimų nesą reikalinga, kad iš Vakarų vėl būtų atstatytas geležinkelio, kelių ir laivų susiekimas, jeigu neįvyks kokių nelauktų sunkenybių. Pagal AP, iš britų pusės manoma, kad kasdien Helmstedt—Berlyno ruožu vaikščios bent 18 traukinių, pergabendami bent 8000 tonų. Vandens keliais kasdien busių pergabena apie 1000 tonų. Britų karinės valdžios kalbėtojas pareiškė, jog Berlyno vakarinių sektorių pragyvenimo lygis trumpiausiu laiku busias sulygintas su vakarinių zonų. Kariniai traukiniai, kaip ir anksčiau, busią antspauduojami ir saugomi sargyba. Negal būti kalbos, kad sovietai kontroliuotų traukinius, nors, kaip ir anksčiau, jie galėsia tikrinti vokiečių keleivių asmeninius dokumentus.

Tuo tarpu kai į blokadą pašalinimą žiūrima kaip į grynai techniską transporto skyriaus reikalą, Dena toliau praneša, jog sovietų okupacinė valdžia (SMA) jau renkami medžiagą keturių didžiųjų valstybių konferencijai. Amerikiečių licenzijuotas „Abend“ iš SMA sluogsnų sakosi patyręs, jog tenai esą turima vilties, kad sovietai vėl pašalins į rankas iniciatyvą. Sovietų užs. reik. min.

Kinu komunistai stato salygąs Vakarams

PRALAUZTAS SANCHAJAUS GYNIMO ŽIEDAS. — SUAKTYVĖJO NACIONALISTŲ AVIACIJA. KINŲ KOMUNISTŲ PARTIZANAI APSUPO HONGKONGĄ.

Sanchajus. Reuterio pranešimu, prie Sanchajaus sutrauktos stiprios komunistų pajėgos. Jos dar sustiprintos po to, kai komunistams pavyko 200 km ilgu nuo Sanchajaus gynimo žiedą pralaužti. Tačiau prie Taičong ir Kunsan nacionalistams pavyko atmušti visus komunistų puolimus. Vis dėlto vyriausybės karininkams padėtis žymiai susilpnėjo, kai komunistai, pralaužę Sanchajaus gynimosi žiedą, užėmė svarbų geležinkelio mazgą Kašingą.

Sanchajaus įtampos barometras yra kinų piniginio vieneto juan kursas. AP pranešimu, šiomis dienomis už vieną amerikietiską dolerį Sanchajų buvo duodama 4,5 mil. aukšnių juan. Darbininkai daugiausia apmokami premėmis.

Nacionalistų pusėje pastebimas aviacijos veiklos suaktyvėjimas. Pereitęs savaitės gale kinų nacionalistų karo aviacija stipriai bombardavo komunistų oro atsparos taškus, karinius įrengimus ir Pekingo, Mukdeno bei kitų didesnių miestų fabrikus.

Neaiški padėtis yra centrinės Kinijos frontuose. AFP pranešimais, nacionalistai šioje srityje pradėjo priešpuolį ir pasiekė teritorinių laimėjimų.

Dabartinis Kinijos prezidentas Li-Cung-Jen, AP pranešimu, gegužės 8 d. Kantone pareiškė, jog pilietinį karą baigti dar ne per vėlu ir pridūrė, jog, komunistams veržiantis toliau į pietus, jis rasis vyriausybę prieštintis. Vyriausybės kalbėtojas gi atsiskė pareikšti, ar prezidentas imsis

naujų žygių atnaujinti taikos pasitarimams su komunistais.

Prieš kelias dienas prezidentas Li pagrąsino išvykimu iš Kinijos, jei maršalas Ciangkaisėkas bandytų valdžią paimti į savo rankas. Viena rašte prezidentas Li reikalavo maršalą aiškiai išdėstyti savo tolimesnius planus. Pranešama, jog dar tą pačią dieną marš. Ciangkaisėkas davė oficialų atsakymą, kuriame sutiko su kai kuriais prez. Li-Cung-Jen reikalavimais.

Kinų komunistų vyr. vadovybė Pekinge pirmą kartą pareiškė savo nuomonę ryšium su kai kurių Vakarų valstybių pasirušimu užmegzti su komunistais diplomatinis santykius. Komunistų vyriausybė, DPD pranešimu, pareiškė, jog pirma sąlyga pasitari-

mams dėl diplomatinio santykių užmezgimo yra nutraukimas santykių su kuomintangu ir atitrūkimas savo karinių dalinių iš Kinijos teritorijos. Anglai taip pat turį atsispręsti komunistinės liaudies vyriausybės už įvykusių Jangcekiango upėje ir atlyginti nuostolius, nes D. Britanija neturinti jokios teisės Jangcekiango upėje laikyti savo karo laivus.

Iš kitos pusės, komunistų partizanai jau baigia apsupti anglų koloniją Hongkongą. Anglų daliniam, kurie šiomis dienomis buvo sustiprinti naujomis pajėgomis, duotas įsakymas būti pasirošusiems. Hongkongo gubernatorius Sir, Aleksander Grant-ham gyventojams paskelbė būti pasirošusiems blogiausiam atvejui, tačiau perspėjo nekelti panikos.

Čiangkaisėkas rengiasi partizaniniam karui, BET APSIGYNIMO VILTS LABAI MENKOS

Sanchajus. AP pranešimu, tūkstintinės kinų komunistų armijos penktadienį iš pietų ir šiaurvakarių pradėjo pulti Sanchajų.

Ryšium su tuo keliamas klausimas: Kokių priemonių griebis marš. Ciangkaisėkas prieš gresiantį Kinijai rimtą pavojų? Yra žinoma, jog maršalas, norėdamas savo kraštą apginti, ruošiasi partizaniniam karui. Nacionalinės Kinijos karinių pajėgų vadovavimas busias pavestas min. pirm. Ho-Jing-Cin. Jei marš. Ciangkaisėkas bus vėl pakviestas stoti prie valstybės vairo, savo štabą jis įkursias Kantone, nes šis miestas yra svarbus ne tik strateginiu atžvilgiu, bet dar ir dėl to, jog jame prasidėjo kinų tautinė revoliucija. Jeigu tektų palikti ir Kantoną, generalissimas mano persikelti į Formosą, nes komunistams, veik visai neturint laivyno ir tik menką aviaciją, Formosa būtų sunkiai paimama. Kariniai stebėtojai tačiau mano, jog Ciangkaisėko apsigynimo viltys yra labai menkos.

Iš Londono pranešama, jog Zem. Rūmų debatose Kinijos klausimu gynybos ministeris pareiškė, jog anglai pasijuntę į Hongkongą „rimtų pastiprinimų“, visų pirmiausia kovos lėktuvų, tankų, ir motorizuotų dalinių. Vėliau į Hongkongą bus dar pasiųsta kreiseris, dvj fregatos ir reikalui esant dar lėktuvnešis.

SUIMTA 190 ŠNIPŲ VENGRIJOJ

Budapestas. Vengrijos užs. reik. ministerija įteikė Jugoslavijos pasiuntinybei notą, kuria Belgrado valdinės įstaigos reikalaujamos sulaukyti savo machinacijąs prieš Vengriją. Notoje Jugoslavijos vyriausybė prikausiojama, kad ji 1949 m. balandžio mėn. šnipinėjo tikslu apmokius daugiau kaip 100 buv. Horthy režimo šalininkų ir juos išmugėliavusi Vengrijon, kur jie buvę suimti.

Popiezius perspėja nuo ūkinės diktatūros

Vatikanas. Reuterio pranešimu, popiezius Pijus XII sekmadienį savo rašte tarptautiniam darbavijų kongresui perspėjo nuo perdidelio valstybės kišimosi į privačią nuosavybę. Bažnyčia sutam tikromis išimtimis pripažįsta, kai kurios pramonės suvalstybinim. Tačiau visų tikro nacionalizavimas būtų natūralios dalykų tvarkos suardymas. Modernios valstybės misija esanti tarnauti privačiai iniciatyvai, o ne jai žlugdyti. Kokios nors gamybos įmonės savininkas turi būti savo ūkinį sprendimų viešpatiu, pareiškė Sv. Tėvas.

Trumpai is visue

Roma. Katalikų filmų bendrovė „Meridiana“ ruošia įdomią dokumentinę — apžvalginę filmą, pavadinimą „Jubilium“. Jos tikslas pavaizduoti pasirengimus Šventiesiems Metams. Po šios filmo serijos kitų, pvz. „Roma Nobilis“ — muzikinė, „La porta Santa“ (Šventieji vartai), „Sulle tombe degli Apostoli“ (Ant apaštalių karstų) ir kitos. Filmas sukomos gražiausiose Romos vietovėse.

Moskva. Sov. Sąjunga priėmė Vakarų valstybių pasiūlymą į būsimąją užs. reik. min. konferencijos dienotvarkę įtraukti ir Austrijos klausimą.

Canbera. Centrinėje Australijoje bandomi tolmojo vairavimo ginklai, jų tarpe ir vokiečių V-rauketos.

JT švelnina Ispanijos politika

Lake Success. JT politinė komisija 25 balsais prieš 16,16 susilaikius, priėmė Brazilijos, Bolivijos, Kolumbijos ir Peru valstybių pasiūlytą rezoliuciją, pagal kurią JT nariams — valstybėms santykiu su Ispanija reikale pakliemas laisvos rankos. Prieš balsavo ir kai kurie Pietų Amerikos kraštai: Kostarika, Guatemala, Meksika, Panama ir Urugvajus. Nors rezoliuciją pasiūlė kraštai tvirtina, jog pilnatis rezoliuciją priims, tačiau stebėtojai abejoja, ar už ją balsuos du trečdaliai narių.

Sia rezoliucija norima panaikinti 1946 m. gruodžio mėn. priimtąją, pagal kurią visos JT valstybės buvo raginamos nutraukti diplomatinis santykius su Ispanija. Tenka pastebėti, jog kai kurios Pietų Amerikos valstybės 1946 m. rezoliucijos niekad nesilaikė.

Tuo tarpu specialį politinę JT

komisija svarsto Izraelio priėmimą į JT. Ryšium su tuo JAV, Australija, Kanada, Guatemala, Haiti, Panama, ir Urugvajus įteikė komisijai bendrą rezoliuciją, kurioj pasisako už Izraelio priėmimą į JT. Vykstančių debatų proga Izraelio atstovas pareiškė, jog Izraelis sutiks tik su Jeruzalės šventųjų vietų sutartautinimu, o ne visos Jeruzalės. Izraelio klausimu ligšiol neutraliai laikosi Švedija ir Danija, nes, pasak jų, žydų pastangos išaiškinti grafą Bernadottės žudikus esančius nepatenkinamas. Griežtai prieš Izraelio priėmimą pasisako arabų kraštai ir Pakistanas. Galutinis šio klausimu sprendimas nukelstas vėlesniam laikui, nes 22 valstybės dar norinčios pareikšti savo nuomonę.

JT socialinė komisija 28 balsais prie 9,8 susilaikius, nutarė ilgai diskutuotos žinių ir informacijos laisvės konvencijos paruošimą atidėti iki rugsėjo mėn.